Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 25-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, OCTOBER 25, 1980 No. 228. VOL. LXXXVII.

ВІДБУВСЯ XIII КОНҐРЕС КУК

І. НОВОСАД ОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА

Вінніпеґ, Ман. (КУК). — Ювілейний 13-ий Конгрес Українців Канади відбуто з повним успіхом у Вінніпеґу від 11-го до 13-го жовтня 1980 року при участі 515 делегатів і 27 зареєстрованих гостей, разом 542 учасників, які репрезентували українські громади головних провінцій українського канадського поселення: Британської Колумбії, Алберти, Саскачевану, Манітоби, Онтаріо і Квебеку. Відомий дослідник історії українців Канади д-р М. Марунчак виголосив ювілейну доповідь „Сорок років КУК на передовій сторожі української культури і самобутности".

На пост президента Централі КУК вибрано з-поміж трьох зголошених кандидатів Івана Новосада з Вінніпеґу, який упродовж останніх каденцій засідав як член Екзекутиви Президії КУК, що дало йому нагоду добре познайомитися з усіма справами діяльности КУК. Рівночасно Конгрес наділив званням Почесного президента о.д-ра С.В. Савчука, який входив до складу першої Екзекутиви КУК як заступник президента, а відтак як діючий президент Централі КУК. Конгрес схвалив резолюцію, на основі якої до складу Екзекутиви Президії КУК з дорадчим голосом включено д-ра С. Радчука, попереднього президента Централі КУК.

Взявши до уваги випрацьовані пропозиції Конгресової статутової комісії 12-го Конгресу під головуванням адв. Я. Ботюка, на внесок уступаючої Президії Конгрес прийняв рішення, на основі якого до складу Екзекутиви Президії КУК увійшли по одному представникові репрезентанти молодечих організацій: Пласт, СУМ і ОДУМ з тим, що інші молодечі організації будуть мати ту саму позицію на Екзекутиві Президії КУК з хвилиною приступлення їх до складу Централі КУК.

Конгресом проводила Президія в складі: предсідник — адв. П. Саварин з Едмонтону, заступники предсідника — Я. Білак, і М. Барабаш, обидва з Торонто, і секретарі — А. Вах з Вінніпеґу і П. Михайлишин з Тандер Бей. Загальне звідомлення про працю Централі КУК за останні три роки подав екзекутивний директор д-р С. Яр. Кальба. Це звідомлення доповнили голова Комісії канадських справ д-р П. А. Кондра, який звернув головну увагу на справу ревізії канадської конституції, і голова Комісії Прав Людини А. І. Яремович, на пропозицію якого Конґрес схвалив дві резолюції відносно виступу Канадської Делегації на Мадридській конференції.

Делегати 13-го Конгресу репрезентували такі складові організації КУК: БУК — 78, СУС — 76, УНО — 86, ЛВУ — 66, СУКВ — 20, ОУКПіП — 40, Комітет Українок Канади — 13, Шевченківська Фундація — 1, СУСК — 22, УНСоюз — 3, ССУК — 12, 1-ша Дивізія УНА — 7, УВАН — 3, НТШ — 1, Інститут Дослідів Волині — 4, ОУКО — 1, Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів — 3, Об'єднання письменників „Слово" — 1, СУЖК — 1, Кооперативна Рада Канади — 4, Пласт — 16, СУМ — 15, та Провінційні ради і Відділи КУК — 42.

Відбулася святочна академія у пошану Тараса Чупринки

Ню Гейвен (М.Я.) — Cтаранням Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ню Ґейвен, при співпраці місцевого Осередку СУМА, відбулася у суботу, 4-го жовтня ц.р. святочна академія для відзначення 30-их роковин з дня геройської смерти св. п. ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки, головного командира Української Повстанської Армії.

Академію започатковано святочним апелем. Звіт відібрали поручник Лев Футала та віцепрезидент УККА і голова місцевого Відділу д-р Михайло Снігурович. Звітував голова місцевого осередку СУМ-А Степан Данів на тлі виструнчених рядів членів СУМ-А і прапороносців. Після апелю внесено прапори на сцену і відспівано український національний гимн. Академію відкрив д-р М. Снігурович. Святочну промову виголосив Л. Футала, старшина УПА.

У мистецькій частини виступив відомий дівочий хор „Жайворонки" при осередку СУМ-А ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку, диригентом якого є проф. Лев Стругацький. З причини занедужання проф. Стругацький не міг приїхати, тому хором вміло диригувала Бригіда Заяць. Хор відспівав низку пісень українських композитотрів, народних пісень, стрілецьку пісню та кілька пісень УПА.

Заспівували: Б. Заяць, Г. Блага, Грицковян і Реєнт. Виступало також тріо осередку СУМ-А в Ню Йорку „Черемшина" в складі: Галя Блага, Бриґіда Заяць і Марійка Кінь, — яке просівало кілька пісень під акомпаньямент Соні Шарик. Виступи хору переплели дві деклямації — „Ні", із циклу поезій, присвячених Р. Чупринці, деклямувала учениця Української Рідної Школи в Ню Гейвені і сумівка Христя Гузик; і „Насторожі" Осипа Собка, деклямував автор, також член місцевого осередку СУМ-А.

Академію закінчено відспіванням усіми присутніми „Не пора". Після концерту відбулася товариська зустріч — гостина, у який взяли участь виконавці програми, члени місцевого Відділу УККА та представники організацій. Гостину приготовили пані з осередку СУМ-А у Ню Гейвені.

І. Принаду призначено координатором Відділу національностей

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Івана Принаду, голову Українського комітету стейту Ню Джерзі за вибір Регена-Буша, та референта зовнішніх зв'язків Координаційної Ради УККА стейту Ню Джерзі, призначено на теренового координатора Відділу національностей при Крайовому комітеті за вибір Регена-Буша.

В обов'язки координатора, про призначення якого подав до публічного відома минулого тижня Степан Поступак, екзекутивний директор Відділу національностей передвиборчої кампанії Реґен-Буш, входитимуть координація і програмування виступів провідників Республіканської партії у стейті Ню Джерзі та хід передвиборчої кампанії у цьому стейті.

Прем'єр Трудо бореться за нову конституцію

Квебек, Канада. — Прем'єр федерального уряду Канади П'єр Трудо розпочав посилену боротьбу за схвалення нової канадської конституції. Розіславши 14 членів свого уряду по різних осередках чотирьох західніх провінцій, він сам почав чолову атаку у місті Квебеку, столиці провінції Квебек, де міститься провінційний уряд, очолений Рене Лєвеком, головним ворогом нової конституції.

В справі прийняття нової конституції відбувалися численні зустрічі, конференції й приватні розмови Трудо і членів його уряду з провінційними урядами. Всі ті зусилля не довели до успіху. Деякі провінції — шість на всіх десять — на чолі з урядом Лєвека з Квебеку та Лоґіда в Едмонтоні, Альберта, категорично відкинули проєкт тієї конституції, вимагаючи далекойдучих прав і привілеїв для провінційних урядів. Проєкт уряду Трудо йде в напрямі повнішої уніфікації Канади, як це було дотепер.

Уряд зложив перед федеральним парляментом Канади проєкт нової конституції та хартію прав з деякими змінами, якими він намагається ослабити спротив західніх англомовних провінцій. Серед них одна, яка звертається до британського парляменту, щоб той потвердив право контролі провінційних урядів над такими природними багатствами, як нафтова ропа й газ, та права в якійсь мірі реґулювати їх продаж й оподатковувати посередньо. Це повинно задоволити хоч частково також пробританські сантименти великої частини мешканців канадського заходу. А крім того включення тих змін вимагав як передумову підтримки нової конституції лідер лівої Нової демократичної партії Ед Бродбент. Нова демократична партія має в деяких західніх провінціях значні впливи, а в провінції Саскатун є при владі.

Зате Трудо не уступився Лєвекові і його сепаратистському урядові в Квебеку. Назагал Трудо застосував агресивну тактику, атакуючи противників нової конституції як „відсталих самолюбів, які не розуміють ні сучасних умов ні нових потреб Канади".

Приступлення Греції до НАТО викликало негодування

Атени, Греція. — Після приступлення Греції до військової співпраці з НАТО в Атенах і інших містах Греції почалися протестні демонстрації. В демонстрації в Атенах взяло участь понад 100,000 людей.

В осередку організаторів демонстрацій є соціялістична партія Греції, яку очолює Андреас Папандреу. Папандреу і його Партія закидають теперішньому урядові, що він непотрібно зрікся суверенности над Егейським морем і його островами на користь військового рамени НАТО, в якому побіч західніх держав є також Туреччина.

Прем'єр грецького уряду Джордж Ралліс започаткував триденну дебату в тій справі у парляменті заявою, що Греція сама не могла забезпечити своєї повної контролі над водами й островами Егейського моря. Приступлення до військового пакту НАТО дасть змогу, на думку Ралліса, захистити виконування всіх прав і прероґатив, які виникають з суверенности.

Справа суверенности над Егейським морем і численними островами, розкиненими по ньому, прибрала на гострóті відколи там почали пошукування, а в слід за тим буріння за нафтою. Острови ці від тисячеріч замешкалі греками, на них зовсім немає турків, але вони лежать недалеко турецьких берегів в Анатолії. Згідно з міжнародним законом води довкруги тих островів належать до мешканців островів. І власне це в першу чергу оспорює Туреччина. Спір у тій справі загострений турецькою окупацією великої частини острова Кипр.

Острів Кипр також завжди належав до греків, але в останніх десятиліттях він був під суверенністю Великої Британії, як її головна база в східній частині Середземного моря. Власне в той час там поселилося чимало турків, які тепер творять майже одну п'яту населення і Туреччина заявила, що територія заселена турецькою більшістю має належати до неї.

Маркос обвинуватив американця в бомбових замахах

Маніля, Філіппіни. — Президент Філіппін Фердинанд Маркос відбув спеціяльну пресову конференцію, на якій повідомив, що філіппінська служба безпеки арештувала американського громадянина, уродженця Філіппін, Віктора Лавлі, мол., який признався, що був учасником і організатором останніх бомбових замахів. Ціллю тих замахів було „при помочі терору дестабілізувати уряд".

Поліція арештувала Лавлі після вибуху бомби у його кімнаті в готелі ІМКА в Манілі. Наслідком того вибуху, який стався, коли він маніпулював бомбою, він був важко поранений. Відставлений до шпиталю він признався до всього, подав прізвища своїх спільників та інші інформації і став свідком поліції в цілій справі. Президент Маркос поінформував, що мав особисте побачення з Лавлі, який підтвердив свої попередні зізнання.

Після виконання останніх бомбових замахів на приміщення, в якому відбувалася конвенція Американського товариства подорожніх агентів, філіппінські органи безпеки розпочали широку акцію арештів. Між іншими арештовано колишнього сенатора Ховіто Сальонга та колишніх сенаторів: Беніньо Аквіно, Серґіо Осмену і Санґляпука Осмену і колишнього видавця газет Евгенія Льопеза. Швагер Льопеза Стів Псонакіс, який постійно перебуває в Каліфорнії, також є на листі заговірників. Всіх їх прокуратура пов'язує з революційним Визвольним рухом 6-го квітня.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ

Люблін, Польща. — „Седем Струн" — так називається книжка поезій Лесі Українки, яка появилася польською мовою накладом п'ять тисяч примірників у Люблінському видавництві. Книжку упорядкував і написав передмову до неї, як також переклав більшість віршів Тадеуш Хрусьцелєвскі.

ІРАК ОПАНОВУЄ ПРОВІНЦІЮ АРАБІСТАН

Багдад, Ірак. — Методичне просування іракських військ від границі до гір Загрос, які є природнім відмежуванням провінції Арабістану від решти Ірану, та та затискання перстеня довкруги чотирьох головних міст провінції — Абадан, Хоррамшар, Агваз і Дізфуль — зближається до пункту, на якому Ірак зможе ефективно відділити ту провінцію від Ірану.

Спроби керівних чинників в Теграні прийти з допомогою частинам, що протиставляться в Арабістані, не дали дотепер ніяких наслідків. Район Мусіяну й місто Кваср-і-Шірін на північ від Арабістану іракське командування розбудовує як захист цілої провінції проти можливого протинаступу.

Брак транспорту, брак оперативної координації фронтових частин, брак поділу функцій і компетенцій між цивільними ісламськими бойовими групами й військовими частинами, накінець брак цілеспрямованого керівництва по іранському боці унеможливлюють використання резерв, якими розпоряджає Іран, хоча простором, населенням, матеріяльними засобами й озброєнням він у великій мірі переважає Ірак.

Розбіжности думок і розладдя в операціях на фронті, а ще більше в запіллі, найбільше проявляють себе в справі звільнення американських закладників, які стали великим тягарем для іранських керівних чинників і перешкодою до розгортання дальшої боротьби. І хоч чільні провідні особи здають собі справу з того, про що свідчать їхні публічні заяви, всетаки вони не можуть вирватися з імпасу, в який вони себе заманеврували. Напередодні рішення в цій справі, яке мало б запасти в неділю, 26-го жовтня на пленарному засіданні парляменту, як і перед тим немає ні однозгідности в думках, ні єдности в акціях.

У світі

КЛОПОТИ ЛОНДОНСЬКОГО „ТАЙМС-У" одної із найстарших, найбільших і найкраще редаґованих щоденних газет у світі, не закінчилися. Навпаки положення „Таймс-у" погіршало і його власник Кеннет Р. Томпсон виставив його на продаж. Про це офіційно повідомлено працівників і громадськість. Щоденник „Таймс", „Сандей Таймс" — це окремі видання, — й деякі інші періодики того самого власника принесуть йому цього року 38 мільйонів долярів втрат. Лорд Томпсон, власник „Таймс-у", подав ще й додаткову причину виставлення газети на продаж, а саме — „нездібність забезпечити співпрацю важливих частин персоналу на надійній і тривалій базі". Цими словами власник підкреслив постійні великі клопоти з персоналом, який висуває щораз більші вимоги до керівництва. Після 11-місячного страйку, який закінчився приблизно рік тому й коштував керівництвові грубі мільйони долярів, різні секції почали висувати різні нові вимоги, що знов допроваджувало до коротких перебоїв у праці. Наслідком того постає небезпека, що лондонський „Таймс" піде слідом тих безчисленних газет, що перестали існувати у великій мірі через страйки й вимоги їхніх працівників.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Валері Жіскар д'Естен повернувся з шестиденної візити, — в тому два дні в Тибеті, — з Китаю. Візита була переведена з великим тактом обидвох сторін, але обидва партнери її не скривали поважних розходжень. Насамперед Денґ Шіяо Пінґ підкреслив, що на ці відвідини Китай чекав довгі роки, бо від 1973 року, коли попередній президент Франції, сьогодні покійний Жорж Помпіду відвідав Китай. Цим Денґ наголосив китайське непогодження з французькою приязною до Москви політикою, бо власне це було причиною відтягання тієї візити. Під час візити полагоджено й узгіднено цілий ряд політичних питань, а також поглиблено господарську співпрацю обидвох країн.

ДО СТОКГОЛЬМУ, ШВЕЦІЯ, наспіли вістки з Тарту, Естонія, що там страйкувало коло тисячі робітників у тракторному заводі. Страйк тривав кілька днів і почався 1-го жовтня, згідно зі загальною опінією, наслідком великих страйків польських робітників. Адміністрація заводу швидко, на доручення з Кремля, задоволила вимоги робітників. Серед вимог було зменшення норми виробітку, вчасне постачання частин і матеріялів, потрібних у виробництві, ліпші умови праці. Докладні інформації про цей страйк подав Центр естонських політичних в'язнів у Стокгольмі, який очолює один із керівників естонської еміграції Антс Кіппар.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ СУД відкинув прохання Пітера Ментена, засудженого на 10 років тюрми, щоб його звільнити з огляду на його вік і стан здоров'я. Ментен засуджений за співпрацю з Гестапо і активну участь в розстрілі мешканців України в часі німецької окупації. Він був членом німецьких поліційних з'єднань, які винищували українське й жидівське населення на Підкарпаттю.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ ЛЕТУНСТВО заатакувало палестинські бази на південь від Бейруту, столиці Ливану. В Бейруті, який віддалений на десять миль від палестинських баз, населення із цікавістю приглядалося вибухам і вогневі, що його спричинили ізраїльські літаки. Не зважаючи на те, що налет відбувся вдень, протилетунські батерії не зістрілили ніодного ізраїльського літака. Раніше в часі таких налетів сирійські літаки чинили ізраїльцям спротив. Одначе, в останніх летунських двобоях сирійці втратили забагато літаків, щоб могти рискувати знову. Брак сирійських літаків у повітрі уможливив ізраїльським літакам без перешкод виконати призначене завдання.

В ГРЕЦІЇ, де слідуючого року відбудуться парляментарні вибори праві політичні діячі почали заходи для зорганізування центроправої партії. Колись політичний центр мав великі впливи в Греції та творив базу уряду зі своїми 172 послами на 300 усіх у парляменті. Тепер усі центристські угрупування разом мають тільки 15 депутатів і творять різні розсварені між собою групи. Зате помітно зросла динаміка лівого крила, яке очолює популярний Андрес Папандреу, колишній довгорічний викладач на американському університеті в Каліфорнії.

КОСИҐІН УСТУПИВ, ТІХОНОВ ЗАЙНЯВ ЙОГО МІСЦЕ

Алексєй Косиґін

Москва. — Після 16-ох років Алексєй Косиґін уступив з посту прем'єра совєтського уряду з причини лихого здоров'я, а його місце зайняв Ніколай А. Тіхонов, 75-річний приятель Леоніда Брежнєва.

Тіхонов обняв пост в розгарі нової загостреної кризи як у нутрі Совєтського Союзу так і в його відносинах зі світом, зокрема зі Заходом. Перебрання Тіхоновим посту прем'єр-міністра не заповідає ніяких поважніших змін у совєтській політиці внутрі чи назовні.

Про відхід Косиґіна говорили вже нераз. Він уже мав дві серцеві атаки, в часі одної з них мало не втопився в озері, перебував на довшому лікуванні, але остаточно вертався на пост прем'єра, бо був він одним з головних членів правлячої верхівки. Про його резиґнацію повідомив Брежнєв у часі нарад Верховної ради, пропонуючи на його місце свого приятеля Тіхонова. Заля прийняла номінацію оплесками.

Тіхонов народився в Харкові 1905 року. Тут же здобував початкову освіту, а опісля перенесли його до Дніпропетровська. В Дніпропетровську він запізнався з Брежнєвим, подружив з ним і став членом так званої, хоч ніколи не оформленої, „дніпропетровської групи". Разом з іншими членами тієї групи Тіхонов, який ніколи не заблестів особливими талантами, поволи ступав по совєтській адміністраційній драбині і накінець в рекордово пізньому віці осягнув пост прем'єра.

Ціле своє професійне життя Тіхонов провів на плянуванні й керівництві промисловим життям країни. Спеціяльністю його була важка промисловість, ця найважніша ділянка господарського життя в совєтській системі.

В Америці

КОНҐРЕСМЕН ДЖОН АНДЕРСОН, незалежний кандидат на президента заявив кореспондентам, що президент Джіммі Картер повинен взяти вину на себе за переміни в Ірані, захоплення американської амбасади і ув'язнення 52-ох дипломатів і працівників, бо це його Адміністрація не зуміла порсбити відповідних протизаходів, щоб захоронити майно і людей не зважаючи на те, що амбасадор ЗСА вчасно повідомляв Вашінґтон про евентуальні переміни в Ірані. Виступаючи у пресовому клюбі у Вашінґтоні, Андерсон твердив, що Уряд Картера не числився з консеквенціями, коли давав дозвіл для колишнього шаха Ірану на приїзд до ЗСА, хоч було відомо, яке є наставлення аятолли Хомейні і тимчасового іранського уряду до цієї справи.

НОВІ ОПИТИ, переведені газетою „Ню Йорк Таймс" і Сі-Бі-Ес Нюз вказують, що президент Джіммі Картер, який старається про перевибір на другу каденцію, „доґнав" у багатьох стейтах Роналда Реґена, а в деяких місцевостях вже почав домінувати над республіканським кандидатом. Опитування виказали, що за Картером тепер голосувало б 39 відсотків виборців, за Реґеном 38, а за Андерсоном 9 відсотків. Опити також виказали, що президент Картер має більше успіхів у передвиборчій кампанії з наголошуванням миру і засудженням війни, як Реґен з критикою економічної політики Картера. Крім того Картера підтримує 81 відсоток негритянських виборців, а тільки 3 відсотки Реґена. Якщо йдеться, однак, про голоси електорів, то Реґен все ще перевищає Картера у 35-ох стейтах.

НЕНСІ РЕҐЕН, дружина республіканського кандидата, виступаючи в різних місцях ЗСА, опрокидувала твердження президента Джіммі Картера, що її чоловік є „підпалювачем війни" і, що його програма може допровадити до атомового зудару між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом. „Не можна людині безкарно приписувати те, чим вона не є", — заявила Ненсі Реґен, виступи якої, як інформують кореспонденти, є дуже успішними.

ТАКОЖ ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА Джіммі Картера Розалин Картер, яка досі мало виступала у передвиборчій кампанії в користь мужа, почала більше активізуватись. Її трапився однак дуже прикрий випадок, який, як твердять політичні спостерігачі, дуже вразив дружину Президента. Вона мала намір відвідати середню школу в Геррин, Ілл., але рячник католицької середньої школи Нотр Дейм заявив, що Рада директорів цієї школи не схвалила такої візити Першої Лейді. Відхилення відвідин Розалин Картер було базоване на тому, що президент Картер не підтримував приватного шкільництва і противився фінансовій допомозі для католицьких шкіл.

ЯКЩО ОПИТУВАННЯ покажуться точними, то в новому Конґресі в 1981 році буде значно більше жінок, як дотепер. Це відноситься також до Сенату, бо серед нових кандидатів на становище сенатора є більше жінок, як чотири роки тому. Демократка Елізабет Голцман з Ню Йорку, республіканка Пола Гокінс з Фльориди і республіканка Мері Естел Бюкенен з Кольорадо — мають добрі вигляди на перемогу, кажуть політичні спостерігачі.

ПРЕЗИДЕНТ Американської Федерації Праці, Конґресу Індустріяльних Організацій, найбільшої профспілки в ЗСА, Лейн Кіркленд, який особисто, а також профспілка, підтримують у передвиборчій кампанії Джіммі Картера, шукає також зв'язків з республіканським кандидатом Роналдом Реґеном і вже відбув довшу розмову з його дорадником Евінсом Місом з метою вікрити зв'язки між АФЛ-КІО і Реґеном, щоб таким чином забезпечити неперервність співпраці між урядом і профспілкою на випадок, як вибори виграють республіканці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6864) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J 07303

Шантаж, закладники і вибори

Коли в минулому тижні Фідель Кастро проголосив, що будуть помилувані всі американці у кубинських в'язницях, між ними 10 схоплювачів літаків, яких видадуть Америці і їх тут судитимуть, — республіканський кандидат Роналд Реґен висловив переконання, що прийдуть також інші „драматичні несподіванки", які можуть підсилити популярність президента Картера та допомогти Картерові до виборчої перемоги. І тому, коли прийшла вістка, що до ЗСА прилетить іранський прем'єр, формально на засідання Ради Безпеки ОН, яка триває у зв'язку з війною на Середньому Сході, а президент Картер зараз же склав дуже примирливу заяву, що він радо зустрінеться з іранським прем'єром, то дехто міг здогадуватися, що подорож іранського прем'єра Мохаммеда Алі Раджая була згори заплянована верхівками Ірану й Америки, щоб уможливити зустріч обох лідерів, наслідком якої буде якийсь компроміс і на волю вийдуть 52 американські закладники. Це була б справді ця, заповіджена Реґеном, „драматична подія", яка була б кращою для президента Картера виборчою пропаґандою, як десятки його виборчих подорожей і промов. Уявім собі, як-то Президент вітає 52-ох звільнених закладників, як обіймається з кожним із них, як президента Картера обіймають матері, дружини і діти звільнених, і яке це враження зробило б на кругло 100 мільйонів глядачів всіх телевізійних каналів?

Вийшло інакше. Іранський прем'єр виправдав свою сумну славу одного з найвірніших і найбільш фанатичних прибічників аятолли Хомейні. Він відкинув суґестію побачитись із Картером чи державним секретарем Маскі, на Раді Безпеки ОН оскаржував знову Америку, що вона винна у війні Іраку проти Ірану, був у Ню Йорку 48 годин і відлетів назад до Теграну. Перед відлетом заповів на пресовій конференції, що „вже швидко" іранський парлямент зформулює передумови для звільнення 52-ох американських закладників, але ці передумови не зможуть стати предметом торгів. Іншими словами — іранські терористи використають добру для них коньюнктуру в час, коли президентові Картерові страшенно залежить на звільненні закладників коротко перед виборами 4-го листопада цього року і шантажувати його, Президента, якимсь справжнім ультиматумом.

Уряд президента Картера опинився в страшенно трудній і незручній ситуації. З одного боку відомо, що ввесь американський народ надзвичайно емоційно ставиться до справи закладників і прагне звільнення всіх без ніякої для них шкоди (дарма що ставиться байдуже, як щорічно гине на американських шляхах у автомобільних катастрофах по 50 тисяч осіб, між ними й жінки та діти, жертви здебільшого алькоголіків чи наркоманів або недотепів-легкодухів за кермами авт). Правдоподібно, що звільнення закладників пішло б на рахунок заслуг президента Картера і допомогло б йому до виборчої перемоги. З другого боку — як може великодержава, оперта на етичних засадах таких великих постатей, як Вашінґтон, Френклін, Лінкольн і багато інших, які цю великодержаву створили, піддаватися шантажеві гурту „люнатиків", як їх назвав Анвар Садат, коштом своєї великодержавницької гідности? Коли появилася вістка, що американський Уряд готов у заміну за звільнення закладників доставити Іранові запасові частини до іранської зброї та переслати Іранові амуніцію і зброю, то негайно залунали критичні коментарі, що такий торг відштовхне від Америки помірковані арабські країни, як Єгипет, Савді Арабія, Тунізія, Йорданія, Кувейт, Північний Ємен, та закріпить режим безвідповідального аятолли Хомейні. І навіть видача теперішньому іранському режимові здепонованих у Америці маєтків колишнього шаха напевно стрінеться з гострою критикою оборонців державного і міжнародного права.

Всі радітимуть звільненням 52-ох американських закладників, які караються вже майже рік у Теграні. І треба, щоб це сталося, але не коштом престижу цієї країни, коштом її приниження, бо, мабуть, і самі закладники і їхні родини не тішилися б тим, що звільнено їх, якщо б це було не з мотивів рятування своїх громадян, — але лиш для допомоги Президентові виграти вибори.

Володимир Душник

ЗАТРИВОЖЕННЯ ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Перед кожними виборами на президента кандидати бомбардують американську публіку різними твердженнями, обіцянками і атакою на своїх противників, намагаючись застрашити виборців, що якщо вони виберуть їхніх противників — третя світова війна — неминуча.

У 1948 році, починаючи вже від перших повоєнних виборів, ще заки Совєтський Союз винайшов атомову бомбу, в ЗСА відчувалося затурбовання совєтською мілітарною силою. Це й позначилося на виборах на президентів ЗСА. У 1952 році демократи виступали проти кандидатури генерала Двайта Айзенгавера, мотивуючи це тим, що він, як військова людина, виключно керуватиметься арґументом сили. І погляньмо що сталося. Бож відомо, що ніхто інший, а саме демократичний Уряд президента Геррі Трумана вів війну в Південній Кореї, і напевно тоді можна б було перемогти Північну Корею навіть без огляду на допомогу Китайської Народної Республіки і Совєтського Союзу, якщо б не нерозумне рішення през. Трумана відкликати ген. МекАртура з посту головнокомандуючого військ ОН в Кореї. Тим більше, що Америка мала велику мілітарну перевагу, зокрема на відтинку повітряних сил.

Тим часом вибір ген. Айзенгавера не тільки що не вплинув на поширення війни на цілу Азію, але през. Айзенгавер заключив мир у Кореї, цим самим підтвердивши перманентний поділ тієї країни на комуністичну — Північну Корею і на некомуністичну Південну Корею.

У 1960 році Джон Ф. Кеннеді, кандидуючи проти Ричарда Ніксона, атакував Уряд президента Айзенгавера за т. зв. „Місселгеп" тобто зменшення продукції атомових ракет у порівнянні із СССР. І президент Айзенгавер — у відповідь відновив занедбаний плян продукції бомбовиків типу „Б-70".

Знову ж під час виборів у 1968 році республіканці критикували през. Линдона Джонсона за недостатню підготову до оборони на випадок атомового нападу СССР, зокрема його атакував за це през. Ніксон, який був вісім років віцепрезидентом ЗСА. Однак, коли він став президентом ЗСА, показалось, що його тактика щодо ведення війни у Південному В'єтнамі була така нестабільна, що це евентуально довело до ганебної капітуляції, а з цим до вицофання американських збройних сил із В'єтнаму.

Проте під час своєї президентури Ніксон не тільки що не побудував відповідні атомові літаки, ракети та підводні човни, але й розпочав політику „детанту", а ще й до цього вони разом із Кіссінджером стали допомагати СССР, включно з різного роду технологією, збіжжям і величезними грошовими кредитами.

Президент Картер, як відомо, також нещадно громив през. Форда за брак відповідної оборонної програми проти зростаючої мілітарної сили СССР. Тим часом сьогодні през. Картера саме й критикують за брак цієї програми — і то не тільки кандидат на президента від Республіканської партії, Р. Реґен, але також колишні видатні американські урядовці та старшини армії, воєнної фльоти і повітряних сил.

І президент Картер, ставши на захист своєї оборонної політики, атакує Реґена, називаючи його „палієм війни", „расистом" та взагалі „небезпечною людиною", яка може довести Америку до атомової війни.

Річ ясна, що сьогодні ще важко передбачити як поведеться Реґен, якщо його виберуть президентом Америки. Якщо мова про президента Картера, то дивлячись на його політику відносно СССР за останні чотири роки можна б мати багато до побажання. А вже зокрема гострій критиці підпала його заява після окупації СССР Афганістану. Бож, очевидно, після такої його реакції можна поставити питання рубом: Де ж през. Картер перебував ці останні десять років, коли він не бачив і не чув про наростання безустанньої кризи в американсько-совєтських стосунках?

Передвиборча риторика, звичайно, підганяє до перегонів тих, що пропонують такі чи інші іновації в програмі крайової оборони. На жаль, загальна американська публіка в цьому напрямі має дуже скупі відомості. Ще менше вона знає про правдивість тверджень, якщо мова про стан совєтських зброєнь і совєтських стратеґічних цілей. Навіть хто претендує на знавців совєтських мілітарних справ, черпає свої відомості із совєтських публікацій, а нам відомо, що Політбюро допускає до публічного відома тільки те, що вважає за потрібне, а що не завжди згідне з правдою.

Очевидно, Америка має поважні мілітарні недомагання, бо протягом довгих років конвенційні американські суходільні і морські збройні сили були катастрофально занедбані. Багато у цьому завинив Уряд Картера, але щойно по виборах без огляду на те, хто вийде президентом, над цими роду справами конечно повинні продискутувати і їх проаналізувати справжні спеціялісти в цій ділянці.

П.П.

МЕДИТАЦІЇ ВПОРОЖНІ

У зв'язку з вибухом війни між двома сусідами, двома велетнями у світі нафтового промислу, Іраком і Іраном, можна було від початку їхньої збройної ворожнечі почути і читати найрізноманітніші, взаємосуперечні коментарі.

Затія Москви

Отож, 1/ це затія Москви, яка узброїла до зубів Ірак, особливо танками, ракетами і літаками типу МІГ, і хоче довести до повної руїни Іран руками Іраку, — щоб могти вмаршувати до Ірану від сторони Афганістану без страху, що стрінеться там з подібним партизанським спротивом, як в Афганістані; 2/ ні, кажуть інші — це затія Америки /Сі-Ай-Ей/, яка хоче довести Іран до такого стану господарської руїни і політичного хаосу, щоб Хомейні і його фанатична кліка зрозуміла, що треба замиритися з Америкою, передумовою чого мусить бути звільнення американських закладників ; 3/ це — читали ми — гра інших продуцентів нафти, які прагнуть позбутися найповажніших конкурентів щодо експорту нафти до Японії і Західньої Европи; врешті 4/ це використання Іраком доброї нагоди — мілітарне й політичне послаблення Ірану після захоплення там влади фанатиками типу Хомейні, — щоб відібрати собі територію, що її відступив був Іранові за панування шаха в заміну за співпрацю у поборюванні бунтарських курдів, та щоб заволодіти водним шляхом, що ним мусять плисти велетенські танкери. І подібних комбінацій може бути більше.

Кожний з отаких коментарів має дещо логіки, кожен може віддовідати правді або бути на 100 відсотків фальшивим. Чому? Тому, що ні один з отих коментарів, говорений чи писаний за тисячі миль від терену подій на Середущому Сході, не знає сутніх фактів, не знає фактичних куліс, не знає фактичних даних.

Коли Генрі Кіссінджер став — на рекомендацію покійного Нелсона Рокефеллера — спершу дорадником президента Ніксона у справах крайової безпеки /згодом теж державним секретарем/, то його першим ділом було створити собі ціле окреме бюро фахівців, які збирали, сортували і систематизували факти — відомості отримувані з презірних джерел про події у широкому світі. Бо тільки на основі доброго знання фактів можна доходити до правильних висновків і встановляти політику. І Кіссінджер, та після нього сам Ніксон тільки тоді полетіли до Пекіну, коли на основі безлічі фактів прийшли до переконання, що китайсько-совєтська ворожнеча дійшла вже так далеко, що виключеним є порозуміння Пекіну й Москви на протиамериканській базі.

Брак інформацій

Помилкою Уряду президента Картера у відношенні до Ірану було те, що не придбано своєчасно фактів щодо дійсної сили мусулманської революційної опозиції проти шаха і на основі таких фактів не прийнято логічних висновків: або допомогти шахові втриматися при владі, або, порадивши шахові рятуватися втечею — відкликати в Теграну ввесь свій дипломатичний корпус. Не зроблено ні одного, ні другого і створено вже близько однорічну кризу зі закладниками , створено кризу, яка загнала в сліпий кут Америку і її союзників, бож послаблення збройної потуги ЗСА потягло за собою послаблення американського престижу і підбадьорило злобних і ворожих фанатиків до захоплення будинку американської амбасади та ув'язнення всього її персоналу — чого вони ніколи не зважились би зробити супроти СССР.

Основою логічного думання є знання фактів. Неможливо вести будь-яку політику впорожні — без опертя об факти. Обмірковування подій без знання фактичного підложжя, на якому вони сталися, без знання сутніх фактів — такі міркування не шкідливі, але й нікому не приносять ніякої користи. Вони можуть тільки дезорієнтувати і розчаровувати, коли події розвинуться у цілком протилежному напрямку. Це не політика, а політикантство, а політикантство — це забава, на яку задармо витрачується час і енергію.

„ЗДРАВНИЦЯ" В КАРПАТАХ

Київ. — Київська газета „Радянська Україна" інформує у числі з 7-го жовтня, що у селищі Славське почалася підготовка до будівництва найбільшого на Львівщині туристичного комплексу. Він обслуговуватиме батьків з дітьми і стане першою в Карпатах туристичною „здравницею" такого призначення. Ориґінальний проєкт такого комплексу розробили спеціялісти Київського зонального науково-дослідчого інституту експериментального проєктування. Побіч буде збудовано „спортивне містечко". В інформації не згадується , що у цій та інших „здравницях" відпочивають переважно совєтські вельможі й члени їхніх родин.

З НАШИХ БУДНІВ

„Професор"

(З вакаційних споминів)

— Не кажіть мені та й не говоріть! — доводив сусідам на „призьбі" ґантерський пан Веселий, — що пропадом - пропадає еміґрація заокеанська, бо діти, мовляв, наша надія, американізуються в швидшому темпі, ніж там, в Україні, русифікуються!

— Що є незгідне з правдою, прошу панів! Можливо, 10-15 років тому так подекуди з дітьми бувало, але сьогодні з внуками, слава Богу, справа мається цілком інакше! Тобто краще — хочу сказати, прошу панів!

— Оце тільки вчора я відвідав під Союзівкою мого бойового друга з Першої Дивізії, який, нівроку, вже три рази щасливо „одідів", і його невеличку, але чесну сімейку, в котрій, до речі сказавши, першу скрипку грає невісточка, — щоб здорова була, — маґістер фармакології або чогось подібного. Мій колишній бойовий друг не може нею нахвалитися, і є чим, — прошу панів!

— У нас, пане товаришу, — мовить друг, — найбільшими мовознавцями являються мої три внуки: Олекса, Михайло і Юрко. Правда, з найменшим, Юрком ти багато не наговоришся покищо, бо воно заледве від землі піднікло, але і він вже знає, як називається, хто його дід, баба, тато і мама... Дякуючи нашій невістоцї та її виховній системі, у нашій хаті заборонені такі слова, як: „дзядзьо", „бабця", „Місьо", „Юрцьо", всякі-там цяцькання - мацькання та інші здрібнілості. „Дітей, — каже вона, — треба змалеґку вчити нормальною мовою, по-людському, кладучи особливу увагу на правильну вимову!

— Ти, ось, послухай! — говорить бойовий друг, — як красно щебечуть по-українськи два старшенькі хлопці — Олекса і Михайло! Я не радив би тобі починати з ними дискусію на теми українознавства, а то загнуть тебе, як парасолю! Так само, як мене недавно загнули...

— Діду, — питає мене Олекса, — як буде по-українському „товстер"?

— „Товстер" є „товстер" — відповідаю.

— Ой, ні, діду! Я тобі вже не раз пригадував, що не „товстер" треба казати, а „хлібожарка".

— А як буде по-нашому „болпен"? — питає середульний, Михайло.

— „Вічне перо" — відповідаю.

— То колись так говорили, в давніх часах, а тепер треба казати „кулькопис".

В цьому місці моя дружина потягнула мене за рукав і каже: „Ходи, старий, до авта, бо коли ці професори загнуть нас екзаменувати, то дістанемо обоє з українського „недостатечне"!

— А коли ми вже підходили до нашого „каделяка" за двісті талярів, дружина пригадала мені, щоб я не забув покласти валізку до „транка".

— До паківника! — поправив її тоненьким голоском котрийсь з „панів-професорів".

Ікер

Тільки в одній області — 23,000 пропаґандистів

Українська газета „Радянська Україна" помістила у числі з 30-го вересня ц. р.. довшу інформацію про зустріч членів Львівського обкому компартії України з пропаґандистами, яких тільки в самій Львівській області, як подає згадана газета, 23,000 осіб. Метою такої зустрічі було, як заявив секретар обкому В. Святоцький, обговорити пляни „естафети трудової доблесті", які, мовляв, від з'їзду до з'їзду — мова йде про партійні з'їзди — „активізує колективи на трудові завершення".

Зустріч цілої зґраї пропаґандистів і неробів, згідно з інформацією цього ж Святоцького, була скликана напередодні нового навчального року в системі політичної та економічної освіти. „Щороку, - каже Святоцький, — близько 700,000 слухачів системи партійної, економічної освіти, комсомольського політнавчання під керівництвом 23,000 пропаґандистів приступлять до занять". Цей рік совєтські пропаґандисти називають особливим роком, бо він „проходитиме в період завершення десятої п'ятирічки, підготовки і роботи XXVI з'їзду КПСС.

Головним однак завданням пропаґандистів буде формувати „у радянських людей науковий світогляд беззавітної відданости справі партії, комуністичним ідеалам, любові до соціялістичної Вітчизни". Дальші цілі компартії в Україні у відношенні до працюючого люду „допомогти трудящим глибоко усвідомити завдання, які стоять перед трудовими колективами; навчити їх вимогливо аналітично ставитись до результатів своєї особистої праці і колективу

(Закінчення на стор. 3)

Зірка Ґренджа-Донська

„МІНІ-ТУРНЕ" МІННЕСОТЦІВ

(Враження хористки)

Північ. Автобус колихає нами в дорозі додому з Чікаґо, та нікому спати не хочеться. Навпаки, іде жвава розмова, жарти, сміхи, анекдоти і цілий автобус аж гуде — і так до п'ятої години ранку. Щойно тоді сон зломив усіх і тільки гудіння автобусу переривало тишу.

Мене сон ніяк не береться. Думками повертаюсь до подій останніх 48 годин. Живо стають перед очима прожиті години двохденного „міні-турне" нашого міннесотського хору „Дніпро". Вибрались ми разом з Українським танцювальним ансамблем (керівник Я. Білий) та своїм дівочим ансамблем „Євшан Зілля" (керівник К. Цареградська) 4-го та 5-го жовтня ц. р. на два концерти в міста Мілвокі у Висконсині та Чікаґо в Іллиной. Наші спонзори в Мілвокі: місцевий Відділ УККА, Українська студентська організація та музичний і славістичний відділи університету Висконсин-Мілвокі; та в Чікаґо: 8-ий Відділ ООЧСУ під патронатом УККА, вже чекали на нас.

Довгими тижнями готувалися ми до цих концертів. Відложили на бік всі інші пляни, приходили на подвійні проби. Виглядало, що подорож була заплянована нашою управою бездоганно. Маршрут приготовано до хвилини, всі „прикази згори" передано „низам". Найменші деталі обговорено і, здавалось, передбачено всі непередбачені можливості.

А все ж, людина стріляє, а Бог кулі носить... Сталось те, непередбачене: по дорозі десь по трьох годинах їзди почав один з наших двох автобусів шкутильгати. Ми з бідою добралися в містечко О'Клер, де майстри знайшли проблему і за короткий час ми вже були знову в дорозі. Однак ми втратили яких дві години часу і це вже вистачило для того, щоб цілковито перевернути наш старанно уложений розклад їзди догори ногами. Хоч бери та викидай його крізь вікно автобуса на широкий шлях прекрасного Висконсину!

Автобуси вкотились у Мілвокі яких півтори години перед початком концерту, — не обійшлось і без блукання по вулицях міста. Реєстрацію в готелі перевели похапцем, в напруженні. Замовлений обід чекав на нас вже дві години. Старались ми його ковтати кусками, щоб тільки якнайскорше, та він застрягав нам у горлі. Знервовані та в поспіху всі старались щось робити, десь помогти, кудись поспішити, з чого виходило тільки замішання і хаос. Один тільки наш голова хору Олександер Цареградський вмів затримати холоднокровність, повторюючи: „Панство, не денервуйтесь. Все буде добре!" І його чародійні слова нас до певної міри втихомирювали.

Нарешті впакували нас знов у автобус і давай гнати до концертової залі в університет Висконсину.

Пів години перед початком концерту напружені, задихані, з серцем у горлі і з валізками в руках промаширували ми в залю біля вже зібраної там публіки. Одягання, зачіска, шмінка — все це похапцем. Нарешті з півгодинним спізненням ми стали на сцені. Готові до кнцерту? Здається, не дуже, бо в усіх нас тремтіли коліна в напруженні, очікуючи перші рухи рук нашого диригента Миколи Бриня і з острахом думаючи про те, що ану ж спартачимо щось, бо проби на залі не було як зробити. А не мати проби на залі перед виступом — це обов'язково поганий „омен".

Та після першої пісні наша певність повернулась і ми розгорнулись на повну скалю. Перші ентузіястичні оплески біля 350-ти слухачів дали нам зараз відчути, що публіка приймає нас із захопленням.

Надзвичайно щире і миле ставлення спонзорів концерту, проф. І. Давни, В. Дорошенка й інших громадян, які зібралися після концерту в готелі, щоб погостити нас перекускою, дали нам дальший доказ про їхнє сердечне ставлення до нас.

Ми з глибоким задоволенням покидали Мілвокі, обіцюючи собі, що сюди ще повернемось. Ми самі собі дивувались, чому ми протягом цілого нашого 22-річного існування ніколи не догадались заїхати з концертом до цього міста? Чогось ми його завжди лишали на боці. Та не тільки ми, але й інші мистецькі групи — як ми пізніше довідалися, — минають цю невелику, але сердечну громаду т Мілвокі.

До Чікаґо добрались ми на другий день вже без пригод. Наші спонзори прийняли нас у домі СУМА. Завдяки жіноцтву ООЧСУ, ми заспокоїли свій голод знаменитим обідом. Тут було вже часу і на короткий відпочинок і вигідно добратися до залі концерту на час, щоб ще відбути пробу.

Заля школи „Лейн Текнікал" має приблизно 2600 місць. Як розтягнули заслони, ми очам своїм не хотіли вірити: заля була заповнена до двох третіх людьми. Підйом в усіх нас був неймовірний. Ми почувались як на крилах. Ми хотіли видати з себе все те найкраще, щоб віддячитись громаді за їхню присутність. Мені здається, що ми ще ніколи так добре і з таким чуттям не співали, як цим разом. Оплески говорили нам про ентузіязм слухачів і ми були готові зареаґувати такою щирістю. Я ще такого зворушення в собі на сцені не відчувала — правда, що ми ще ніколи і не співали перед такою великою кількістю слухачів.

Пісні плили з чуттям, зі зворушенням, із захопленням. А як зазвучали слова пісні „Україно, любов моя" устами нашого соліста баритона М. Даниленка, то мені під шкірою мурашки перебігали і горло стискалося, хоч я ті слова вже сотий раз чула. Я відчувала значення кожного слова, я відчувала в них тугу, я нарешті вповні зрозуміла цю пісню! Мені набігали сльози на очі так само, як і слухачам.

Зв'язок між нами і слухачами глибшав і ми цю глибину відчували з кожною піснею все більші і більше. Ми стояли зачаровані таким виявом сердечности і признання.

Присутні приймали і решту нашої програми — дівчат з ансамблю „Євшан Зілля", та танцюристів — з таким самим захопленням. Стоячи за сценою, ми зі зворушенням слухали бурхливі оплески, якими присутні нагородили чудовий ніжний спів дівочих голосів і жваві та прецизні рухи молодих танцюристів. Нові закарпатські костюми танцюристів були відсвіжуючою зміною. Для мене вони були спеціяльно милими, бо репрезентували мою дорогу Верховину. Перенесли вони мене на крилах думки на хвильку в давноминуле, у Карпати, у рідне село моїх батьків...

Публіка щиро вітала й нашого молодого піяніста-акомпаньятора Петра Цареградського, який чарував присутніх не тільки своєю музичною здібністю, але і своїм талантом танцюриста, — і як міг він так скоро кілька разів передягатися з одного костюма в другий!

З великою несподіванкою та зворушенням приймали ми три кошики квітів, які принесли нам на сцену при кінці програми від організації ООЧСУ та її жіноцтва, СУМА та від Катедрального хору при церкві св. Николая.

Жіноцтво ООЧСУ погостило нас ще раз після концерту. Це нам дало змогу побачитися з нашими друзями і перекинутись з ними хоч кількома словами перед нашим від'їздом. Багато з них — колишні мешканці Міннесоти. З ними ми щиро вітались; хоч нам було спішно, бо перед нами була 9-годинна нічна подорож додому, ми затримались, щоб хвилинку побути з ними.

Не було, отже, дивом, що після таких двох днів ніхто з нас в автобусі не міг годинами заспокоїтись. Ми ділились думками, враженнями, оповідали епізоди зі зустрічів зі знайомими. Кожний і кожна з нас із вдячністю згадували наших спонзорів і тепле та сердечне відношення української громади міст Мілвокі і Чікаґо до нас. Найкраще висловився наш голова хору: „Отакі концерти, отака щирість громади дає мені охоту ще хоч десять років працювати для хору!"

Така щирість, зацікавлення і ентузіязм дають нам багато сили до дальшої праці. Вони нас підносять на дусі, вони помагають нам боротись із трудноцами і піддають силу тоді, коли її вже обмаль, щоб далі служити українському вокальному і хореографічному мистецтву і далі служити українській громаді.

(Кінець)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Хвилина спільної молитви за переслідувану Церкву та відродження віри й Церкви в Україні

1. Рік-річно з'єднуються в цілому світі в дні 1-го листопада — в точно синхронізованій хвилині — всі українці в спільній, загальній молитві за відродження віри й Церкви, жорстоко переслідуваних в Україні сучасним тоталітарним, безбожницьким режимом, чужим нашому народові, нашій традиції та цілій духовості.

2. Наш молитовний похід зродився точно 25 років тому (в 1955 році), коли переведено його в соборницькому й екуменічному дусі в зв'язку зі спільним відзначуванням Трагічних Дат нашої церковної історії : 25-річчя формальної заборони Української Автокефальної Православної Церкви, супроводжуваної арештами Владик, і 10-річчя арешту українських католицьких Владик у Львові з тодішнім Митрополитом — теперішнім Патріярхом Йосифом — на чолі.

Сьогодні минає точно 50 чи 35 років з того сумного часу і тому наша молитва мусить бути загальніша, тобто охопити всі території наших поселень і всіх вірних.

3. Соборна екуменічна молитва за замордованих Владик, за терпіння душпастирів, за переслідування мільйонів мирян зокрема важлива непередодні нашого великого тисячоліття, яке мусимо відзначати спільно, як спільно переносили ми переслідування й каторгу за утримання Володимирівського заповіту.

4. Відродження Церкви в Україні немислиме без сили й спаяности нашої Церкви в діяспорі. Тому у спільній молитві долучім прохання за єдність наших Ієрархій у традиційних синодальних — патріярхальних устроях; за патріотичне жертвенне духовенство; за дисципліноване та послідовне мирянство, на якому здавен спиралася Східня Церква.

5 Перший листопад в біжучому році припадає на суботу. Годину молитви від років передбачається на 10-ту годину вечора в Україні, що відповідає годині 8-ій вечора середньоевропейського часу (для Західньої Европи), — 4-ій годині по полудні в Західній Бразилії й Аргентині (Буенос Айрес і Ріо де Жанейро); 3-ій годині по полудні для східньої Америки й Канади (Ню Йорк, Монтреаль, Торонто); 12-ій годині опівдні для західньої Америки (Сан Франсіско, Лос Анджелес); 6-ій годині ранку для Мельборну й Сіднею, Австралія, наступного дня в неділю, 2-го листопада.

6. Найкраще молитися спільно в церквах під проводом отців-душпастирів — із відповідними молебнями, але, якщо це неможливо, на молитву збираємося спільно в каплицях, домівках чи в приватних мешканнях і молимося разом під проводом найшановнішого поміж нами. Якщо і це неможливе, молимося індивідуально — при праці, у фабриках чи бюрах, в дорозі, у лічницях.

7. Молячися за відродження Церкви в Україні, автоматично молімося за справедливість у світі, за навернення переслідуваних, за дружнє співжиття народів у новому ладі справжнього Божого Царства на землі, заснованого на християнських етичних засадах любови, добра й правди—без насилля, ненависти й зневажування гідности людини, створеної на Божу подобу. Хай св. Дух—Дух Істини благословить нас справжнім натхненням у спільній Хвилині і подасть мир людям доброго серця.

Президія Українського Християнського Руху

Тільки в одній...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

в цілому; брати активну участь у вдосконаленні виробництва і управлінні ним".

Газета додатково повідомляє, що у Дрогобичі, Стрию, Радянському районі Львова аж 85 відсотків всяких керівників працює пропагандистами. М. Бєлінський, заступник редактора львівської обласної газети „Вільна Україна", в кінці говорить, що під теперішню пору „значно підвищився рівень і увага до політичного навчання з боку партійних комітетів і бюро, зміцніла навчально-методична й матеріяльна база марксистсько-ленінського навчання".

Мова йде про одну область, щож тоді говорити про всі інші, куди більші? Але і з цієї інформації можна мати приблизну уяву, на чому спирається в Україні й інших поневолених націях комуно-московський режим, що обклав себе армією дійсних „тунеядців" — неробів, які за совєтською термінологією називаються „науковими пропагандистами".

В БЕОГРАДІ, Югославія, перед закінченням конференції ЮНЕСКО, яке відбудеться на другий тиждень, вирішено відложити на два роки дальші дебати й евентуальне рішення стосовно проєкту так званого „нового ладу в поширюванні інформацій". Довкруги того проєкту постала чимала контроверсія, бо в ньому постульовано контролю й реґуляцію передавання інформацій до публічного відома та їхнього змісту державними чинниками. Основні закони західніх країн забезпечують право повної інформації своїм суспільствам і вважають її одною із підстав своєї системи, як також і право вільної думки. Не зважаючи на той факт, представники Совєтського Союзу рішуче вимагали, щоб той „новий лад" прийняти, бо таким чином вони діставали б оправдання своїй цензурі й пропаганді. Слідуюча конференція ЮНЕСКО, на якій розглядатимуть те питання, відбудеться 1983 року, а до того часу дискусія буде продовжуватися.

Заплянувано інтенсивний курс гри на бандурі

Народ доти живе, доки живе його національна культура! Кобзарство — це наше найбільш властиве нам мистецтво. В час, коли на Україні нівечать нашу культуру, тут, на вільній землі, вона має можливість процвітати.

В днях від 27-го до 30-го листопада в Ню Йорку відбудеться чотириденний Інтенсивний Різноманітний курс гри на бандурі під протекторатом Капелі Бандуристів ім. Т.Г.Шевченка в Детройті.

Це вже другий з черги курс. Минулого року такий курс мав велетенський успіх. Маєстро Р.Левицький описуючи враження з курсу, сказав: "Він перейшов усякі сподівання. Вже сама кількість учасників, тобто шістдесять шість, говорила сама за себе."

Так, як минулого року, навчання від початківців до найбільш заавансованих даватимуть нам найкращі досвідчені інструктори Капелі ім.Т.Г.Шевченка. Цього року в додатку до викладів буде "Вечір бандуриста" з інструкторами, а також зустріч бандуристів, які брали участь у різних таборах цього року — а було їх аж сім — при звуках молодечої оркестри.

Для учнів з минулого року буде нагода оглянути багато знімок і їх собі придбати. Для тих, які на курсі перший раз, буде змога оглянути багатий архів Школи Кобзарського Мистецтва, а також набути кобзарську літературу — 63 числа "Кобзарських Листків". Альбом кобзарського мистецтва й інші.

Учасники повинні вміти читати музику та мати власну бандуру. Хто може — просимо привезти стояки на ноти. Для позамісцевих забезпечені нічліги. Оплата за навчання 40 дол. від особи. Знижка для тих, хто не в стані заплатити, також знижка для двох з одної родини.

Просимо сголошуватись якнайскорше, бо місця обмежені. Школа є звільнена від федерального податку. Зголошуватись і виставляти чеки на адресу:
"Скул оф Бандура" 84-82 164 th str., Jamaica, New York, 11432

Цілий курс буде зфотографований і зфільмований на звук.

Управа Школи

СПРОСТОВАННЯ.

В посмертнім оголошенні в дні 15-го жовтня 1980 р. помилково подано прізвище ШАВАЛКО, має бути

бл. п. АЛЕКСАДРА КОЗОВИК з дому СЯВАВКО

Винниченківська Комісія УВАН

Ділимося з Українською Громадою сумною вісткою, що 17-го жовтня 1980 року, на 84-му році життя, помер, член-прихильник і жертводавець Винниченківської Комісії

св. п. інж.

САВА ЗЕРКАЛЬ

Відійшов від нас відданий український патріот, заслужений діяч, кол. вояк Армії УНР, член Партії Соціялістів-Революціонерів, публіцист, історик і видавець спадщини Микити Шаповала.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Засмученим Дочкам Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Улюбленої, Найдорожчої і Незабутньої МАМИ І БАБУНІ

св. п. ОЛЕНИ з ЛУЦІВИХ КОТОВИЧ

учительки, членкині Управи Союзу Українок Америки та довголітньої Голови Марійської Дружини при Митрополичому Соборі та при церкві св. о. Миколая у Філядельфії, Па.

І В ТРИДЦЯТЬ ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ТАТКА І ДІДУНЯ

св. п. ВОЛОДИМИРА КОТОВИЧА

отамана УГА, майора Австрійської Армії, визначного громадського діяча в Стрию

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

в неділю, 26-го жовтня 1980 року

о годині 9-ій рано, в церкві св. о. Миколая,
о годині 12-ій вполудне, в церкві Царя Христа у Філядельфії Па.

Рідних, Друзів і Знайомих просять помолитися разом з нами за спокій Їх Праведних Душ:

НАТАЛІЯ КОТОВИЧ І ІРЕНА СТАРОСОЛЬСЬКА — доні
Д-р ВОЛОДИМИР СТАРОСОЛЬСЬКИЙ — внук

У світлу пам'ять моїх Найдорожчих і Невіджалуваних Батьків, складаю 100.00 долярів на будову Української Католицької Церкви в Люрді.

Донька — НАТАЛІЯ КОТОВИЧ

Тріюмф української пісні

Я був свідком тріюмфальної подорожі Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка в 1958 році у десятьох столицях західньої Европи. Наші рідні пісні з багатим національним змістом, з незабутніми мелодіями славних композиторів змушували найбільш вибагливих музичних критиків писати про красу української пісні, про безмежний успіх, вокальне чудо, яким захоплювалися представники урядів в таких країнах, як Еспанія, Швеція, Голляндія і інших.

Я був свідком відомого чоловічого хору Прометей, який постановив вирушити в подорож-турне в західній европейський світ — Англія, Франція, Німеччина, Голляндія. Надзвичайно велику відповідальність — турне по европейських країнах — взяли на себе дириґент хору проф. Длябога, управа хору та „одностайно, одноголосно" цілий хор. Приглядаючись з великою увагою до праці дириґента хору на пробах, — особливо його інтерпретація пісень таких композиторів як М.Лисенко, С. Людкевич, Р.Шуман, Шуберт — маючи великий досвід як співак опери та співак-соліст у найкращих хорах в Україні, Европі, в Америці (хори „Думка", дириґент М.Струк; „Ватра" — Л.Туркевич; Капеля Бандуристів ім. Шевченка — дириґенти Г.Китастий, В.Божик й І.Задорожний), я не міг помилитися, сказавши до дириґента Длябоги, що всі пісні, які є у репертуарі для турне будуть мати великий заслужений успіх.

І так, в перших концертах по Англії — Манчестер, Бредфорд, Лондон — мої передбачення здійснилися. В кожній країні — Англія, Франція, Німеччина, Голляндія, де присутніх на залі було від 800 до 1200 людей, — від першої до останньої пісні з наддатками хор „Прометей" та його солістів — І.Кушнір, О. Татунчак, З. Чорнобіль, І.Павлічка та І. Гош — за їхній спів та виконання, нагороджувано спонтанними оплесками, вставанням з місць, викриками — „Браво! Чудово!"

Найбільше признання „Прометейцям" ми відчули від голляндців на концерті в катедрі Йозеф Керк Ультрехт. Понад тисяча присутніх привітали оплесками наш вихід. Не розуміючи української мови, бо 99 відсотків присутніх були голляндці — з великим признанням оцінили наш чудовий спів, красу наших голосів, ніжні невмирущі мелодії та їх метроментальне виконання бурхливими оплесками та вставанням з місць — дякували хорові, солістам, дириґентові Длябозі та акомпаньяторові Ірені Пелех. Зачаровані нашим співом голляндці домагались наддатків, і тільки після трьох пісень-наддатків ми змогли задовільнити та заспокоїти одушевлених музикальних голляндців, любителів музичного і вокального мистецтва. За цей незабутній концерт в Голляндії дириґент Длябога та наша улюблена піяністка Ірина Пелех в нагороду дістали розкішні коші квітів. Молоді голляндці, які студіюють музику, та старші люди з музичного світу виявили велику пошану та признання магістрові музики Ірині Пелех за її першоклясне виконання творів Бетговена, Шопена, Лисенка. За велику працю для хору „Прометей" Ірина Пелех рішенням дириґента Длябоги була нагороджена власним виступом (ресайтел) перед широким загалом української і чужинецької публіки під час турне хору „Прометей". Дириґент М.Длябога своїм рішенням в надзвичайний спосіб оцінив працю І.Пелех.

Маючи непересічно здібну талановиту людину — дириґента, композитора проф. М. Длябога, який всі свої музичні знання передає молодим співакам хористам, навчаючи їх музичної грамоти, сольфеджіо та інтерпретації пісень, — в майбутньому буде запорукою безмежного успіху в турне по інших країнах світу. Великий заслужений успіх турне по европейських країнах, — по столицях Лондон, Париж та великих містах — Манчестер, Брефорд, Мюнхен, Ультрехт, прометейці дістали ще більшої заохоти до творчої праці, щоб бути готовим знову вирушити в подорож, прославляючи співом красу української пісні перед чужинецьким світом, та здобути велике ім'я єдиного репрезентанта — українського амбасадора у вільному світі.

І.Г.

Українсько-японська дружба в Гарварді

Кеймбридж, Масс.(ФКУ) Вже від кількох років бібліограф в УНІГУ вдержував жвавий зв'язок з докторантом університету в Токіо — Аіто Сетсуєю. До Токіо і двох інших університетів в Японії висилалось багато українознавчих матеріялів.

В минулому році проф. Тсуґао Тагава, директор славістичного дослідчого інституту в Гокайда університеті, відвідав Український Науковий Інститут в Гарвардському університеті. А перед тим проф. Омелян Пріцак, директор УНІГУ, відвідав кілька університетів Японії з нагоди його далекосхідньої поїздки на конференцію в південній Кореї в 1978 році.

Тепер на студіях україністики в Гарварді перебуває молодий науковець Казуо Накай. Він бере участь в курсах історії України, української літератури й української мови і вивчає ці три дисципліни з усією пильністю, притаманною його японській нації.

Пояснюючи як його заінтересування Совєтським Союзом привело його до звернення окремої уваги на Україну, докторант з Токіо Казуо Накай заявив:

— "Переконавшись, що проблема націоналізму є одним з найважливіших факторів світової історії після Другої світової війни, я рішив сконцентруватися на вивчанні української проблематики".

Молодий Казуо швидко заприязнився з українським довкіллям Гарвардського університету, намагається говорити по-українськи і в тому напрямку робить значні поступи.

Недавно зібрався ґурт студентів і наукових співробітників УНІГУ, як теж представники ГЕ ФКУ на гостинному полуденку в факультетському клюбі, де в товариській атмосфері вели розмови про Японію й Україну. Українські господарі привітали ще раз гостя з Японії і передали йому в дарунку український словник і підручник української мови з дедикацією про його перебування серед українців у Гарвардському університеті з найкращими побажаннями добра та щастя для Японії, японців і дорогого приятеля — Казуо Накайя, як вислів японсько-української дружби.